

KONTAKTEN

ERICSSON

EXTRANUMMER/NOVEMBER 1994

Familjen som trivs i gemenskapen

SIDORNA 8-9

Foto: LARS-GÖRAN HEDIN

FOCUS
EU ROPA

DEN RÖDA KORVEN, EU OCH HOLGER

Holger Prip jobbar på Ericsson i Danmark. Han tycker inte att medlemskapet har påverkat det som är unikt för landet. "Att vara med i EU gör oss inte mindre danska", säger han.

SIDORNA 6-7

TAG CHANSEN!

– Ericssonkoncernen får inte något riktigt inflytande i EU förrän Sverige är med i EU, säger Kaj Juul Pedersen, VD för LM Ericsson A/S. i Danmark. Och så tror han efter att ha sett vad medlemskapet betytt för danska företag.

SIDORNA 2-3

Bara några dagar kvar

OM DRYGT EN VECKA är det dags för det stora avgörandet. Då ska vi bestämma vilken väg Sverige skall gå, om vi ska bli medlemmar i EU eller ej. Osäkerheten i väljarkåren är alltför stor. Många väntar in i det sista med att bestämma sig.

Det är sunt och riktigt att det är så. För de allra flesta av oss är EU-medlemskapet och dess konsekvenser på en rad olika områden alldeles för komplicerad för att bara få avgöras av vår intuition eller våra känslor.

Någon sade i TV häromdagen att kampanjen inför EU-omröstningen är en enda gigantisk studiecirkel. Svenska folket har kollektivt satt sig på skolbänken i en omfattning som sällan skådats. Så vad som än blir resultatet den 13 november, så har vi i alla fall blivit lite klokare på kuppen – de flesta av oss!

Ericsson har lagt sitt strå till bildningsstacken under hösten. Vid så gott som alla anläggningar i landet har det hållits EU-möten med information om vad EU betyder för vårt eget företag. Det är en information som inte är alldeles oväsentlig. Vi är ju alla starkt beroende av att det går bra också i framtiden för det företag vi arbetar i. Ericsson kan säkert klara sig bra också om Sverige inte blir medlem i EU, men det står väl utom allt tvivel att företagets utvecklingsmöjligheter är avgjort mycket större om koncernen i framtiden får status som fullvärdigt europeisk. Här finns alltså några tunga faktorer att lägga i vågskålen på ja-sidan.

Lars Taxén, civilingenjör på Ellemtel, lägger dit några argument i nej-skålen här i tidningen. Han är orolig över hur det ska gå med självbestämmandet och demokratin. EU i sin nuvarande form har klara brister på den punkten, men frågan är väl ändå om inte tiden kommer att driva fram en förändring...

Några tyngder här, några tyngder där. Vad som till sist ändå borde vara avgörande är helheten. Man ska akta sig för att stirra sig blind på enskilda frågor, hur angelägna de än kan tänkas vara. Den verkliga frågan är istället: För vilken fördel av att vara medlem än av att vara utanför? Kan vi på lite längre sikt skapa oss ett bättre och tryggare liv genom att vara delaktiga i det största internationella samarbetet i vår del av världen än genom att ställa oss utanför det?

LARS-GÖRAN HEDIN

Ericsson har mycket att vinna på EU

Vem kan veta bättre vad ett EU-medlemskap kan betyda för Ericsson än en av våra företagschefer inom unionen? Kaj Juul Pedersen är VD för LM Ericsson A/S i Danmark och en varm EU-anshängare. Hans övertygelse bottenar i vad det danska medlemskapet betytt för danska företag, men också vad det betytt för danskarna att bli EU-medborgare.

Danmark har varit med i EU sedan 1973. Under de år som gått har mycket i landet förändrats, som en följd av medlemskapet. Debattens vågor har ofta gått höga. När landet skulle folkomröstas om Maastrichtavtalet blev det först ett "nej", men i en andra omgång vann "ja"-sidan gehör för sin argumentation.

– En av de främsta anledningarna till att det blev nej till Maastricht första gången var att debatten inför omröstningen mest kom att handla om vardagsfrågor. De övergripande frågorna kom aldrig upp. Jag tänker inte minst på EU:s betydelse för stabiliteten i Europa, förklarar Kaj Juul Pedersen. Kaj är VD för L M Ericsson A/S., LMD – koncernens danska bolag. Han är också en person som aktivt är engagerad i frågor som rör EU:s betydelse för det danska näringslivet.

– Sedan kriget vet vi i Danmark vad allianser betyder, förklarar Kaj. Den gången stod landet neutralt och ensamt och blev ett lätt byte för den nazistiska expansionen.

– När ni diskuterar EU i Sverige, missar ni en viktig poäng – den säkerhetspolitiska betydelsen. Om och om igen har det visat sig att Sverige inte klarar att försvara sig självt i en storkonflikt. Det är en sak som jag tycker att man borde ta upp mer i den offentliga debatten hos er, menar Kaj.

Rörligheten

En annan viktig fråga som nära berör människors vardag är den fria rörligheten inom EU. Danskarna har varit bra på att utnyttja den, menar Kaj Juul.

– Vi har en lång tradition av att röra oss över gränserna, inte bara i EU utan också i de nordiska länderna. I Ericssonkoncernen är därför danskar en av de nationaliteter som flyttar mest mellan arbeten i olika länder.

– Det är ju så lätt att ta ett jobb i exempelvis Spanien. Allt man behöver göra är att informera myndigheterna om att man flyttar och det är ju något man måste göra också om man flyttar inom Danmark.

Danmark är, i likhet med Sverige, ett litet land med europeiska mått mätt. Antalet röster i de olika EU-organen är därför begränsat. Ändå tycker inte Kaj att landet har svårt för att göra sin röst hörd i gemenskapen.

– Ofta har vi haft mycket större inflytande än vad landets storlek berättigar, och det är inte minst då vi lierat oss med likasinnade länder. Här har ju i en framtida Europeisk union Sverige, Danmark, Finland och Norge – om de alla kommer med – tillsammans stora möjligheter.

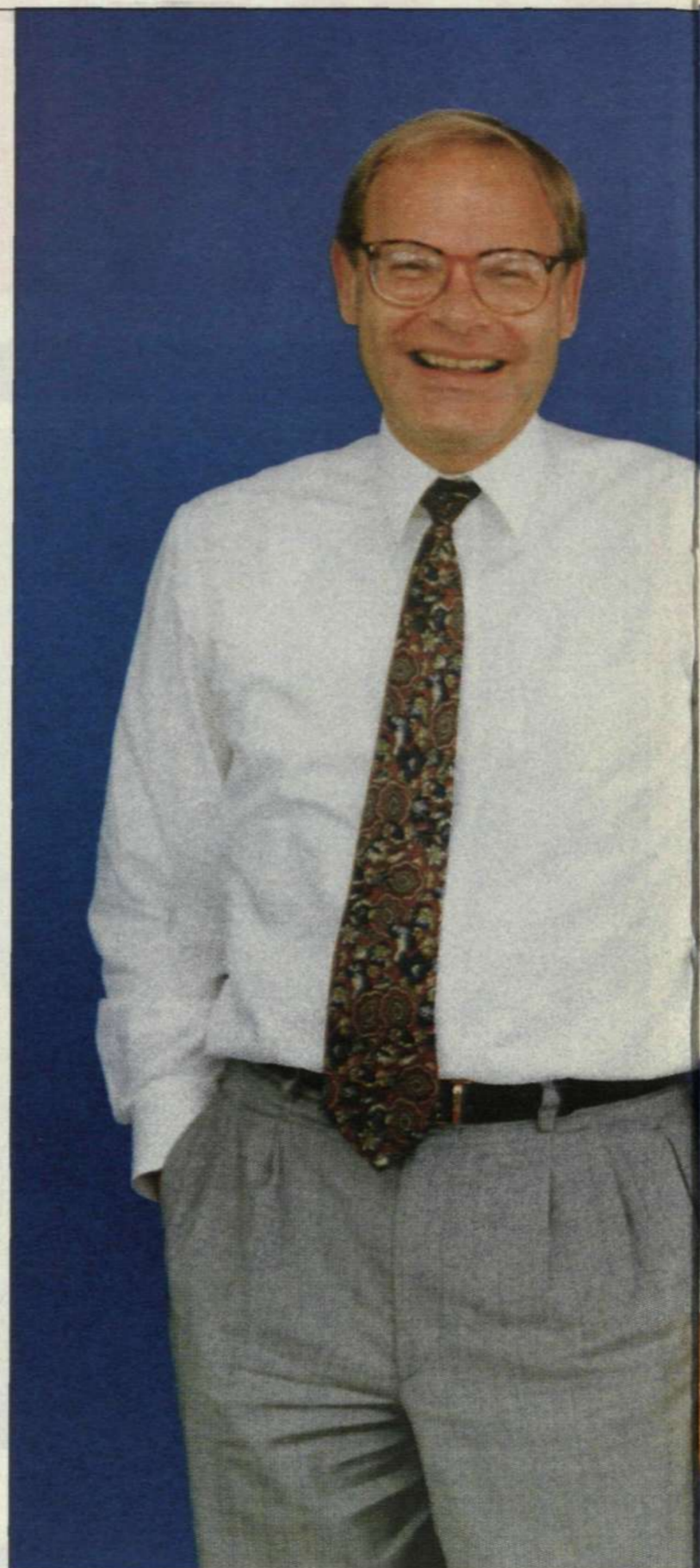
– Vår nordiska gemenskap kan bli inflytelserik inom unionen, med goda möjligheter att agera som pådrivare i frågor som vi här uppe i norr tycker är viktiga för Europas framtid. Det gäller ju till exempel miljö- och arbetsfrågor, där Sverige kan tala med nordisk stämning i EU. I andra frågor har Sverige och Danmark olika mål, men det är viktigt att vara med och bestämma.

Måste vara med

I Sverige är det företrädare för näringslivet som i regel allra tydligast talar för ett svenskt EU-medlemskap. Hur ser då Kaj Juul Pedersen på EU:s betydelse för det danska näringslivet? Som VD för ett Major Local Company är han väl insatt i koncernens angelägenheter och har goda möjligheter att jämföra med Sverige. Dessutom har han arbetat inom Ericsson Telecom i Sverige under tidigare år.

– För Danmarks del har EU-medlemskapet haft många positiva effekter. Landet som helhet har lite andra förutsättningar än Sverige, med tanke på hur tungt lantbrukssektorn väger hos oss. Men ser man till företagen och speciellt då till LMD, så har vi haft stor nytta av medlemskapet, även om det ibland varit tufft att anpassa sig till den betydligt öppnare marknad som EU innebär.

– Danmark upplever samma avregleringsprocess som de flesta övriga länder och här är det i hög grad EU som trycker på. Nya upphandlingsregler och liknande har ökat konkurrensen, men för Ericssons del har det inte varit negativt.

Ericssonkoncernen skulle få stora möjligheter om Sverige går

” Ofta har vi haft mycket större inflytande än vad landets storlek berättigar, och det är inte minst då vi lierat oss med likasinnade länder. ”

TAG CHANSEN!

med i EU, tror Kaj Juul, VD för Ericsson i Danmark, och håller tummarna för att svenskarna röstar ja.

Foto: LARS ÅSTRÖM

– Vi har tvärtom varit duktiga, här som i de flesta andra länder, på att anpassa oss till den friare marknaden – och kunnat utnyttja avregleringen till vår egen förmån.

– Eftersom det i hög grad är EU som driver avregleringen, är det oerhört viktigt att vara med där, så att man kan påverka besluten.

Konkurrenterna bestämmer

Ericsson har en stark position inom de olika europeiska branschorganen. I till exempel ECTEL – det gemensamma organet för den europeiska tele- och elektronikindustrin – har koncernen kunnat agera både från Stockholm och via sina olika bolag i Europa.

Kaj Juul är ordförande i ECTEL:s danska förening och vice ordförande i det internationella organet.

– Det här är ytterligare ett bevis på koncernens förmåga att agera på det europeiska planet, men trots det när vi inte riktigt i mål – ännu, menar Kaj.

– Koncernens goda rykte och inflytande i Brüssel har i hög grad sin grund i en svensk tradition att agera opartiskt och ärligt. Det är verkligen något att värda, men det räcker inte. I slutändan är det i dag ändå Alcatel och Siemens som har den största genomslagskraften i EU-organen. Tack vare att de hör hemma i länder som är fullvärdiga medlemmar.

– Vi får inte något riktigt inflytande förrän Sverige också är med i EU. Tvärtom kan vi gå miste om mycket av det inflytande koncernen har i dag. Ett svenskt "nej" i folkomröstningen skulle

uppfattas som en tydlig signal mot EU och de värderingar unionen står för. Då kan tio års arbete med att bygga upp en stark position inom EU raseras över en natt.

Hur är det då att vara företagsledare i ett EU-land? Kaj Juul Pedersen erkänner att det kan ha sina sidor.

– Man måste hela tiden vara ytterst uppmärksam på hur EU utvecklar sig, följa lagstiftning och arbete med direktiv mycket noga. De nya upphandlingsreglerna innebär ett avsevärt arbete med att följa upp EU:s anbudstävlingar.

– Och inte nog med det, det finns ett speciellt språkbruk som man måste lära sig. Det kan ta flera år att sätta sig in i det så att man rätt kan läsa de språkliga nyanserna i olika dokument. Och det är tonvis av papper som företagen måste tröska sig igenom.

Fördelar med litet land

– En viktig poäng för oss är att Danmark är ett litet och öppet land. Vi har mycket snabbare och enklare tillgång till våra ministrar än i större EU-länder. Det gör att vi som företag eller branschorganisationer har ganska stora möjligheter att agera EU-politiskt genom dem.

– Jag föreställer mig att situationen i Sverige är den samma. Möjligheterna för Ericsson inom EU är mycket stora. Hoppas nu bara att vi får en chans att ta dem tillvara. Kaj Juul Pedersen håller tummarna för att svenska folket säger "ja" till EU den 13 november.

LARS-GÖRAN HEDIN

Vilken fråga är viktigast i EU-omröstningen?

Sven Norberg, personalchef, Ericsson Cables Falun

– Framtidstron, som gör att både svenska och utländska företag vill satsa i Sverige. Som industrination måste vi vara säkra på att vi får sälja våra varor inom EU. EES-avtalets framtid är osäker, det kan minska i värde eller sägas upp.

Magnus Follinger, ingenjör, Ericsson Business Networks

– Ur min synvinkel är det sysselsättningsfrågor.

Möjligheten för oss att få behålla jobben ser jag som den viktigaste frågan.

Hans Holmqvist, chef för Ericsson Computer Products

– Att det blir lättare att göra affärer. I dag styrs marknaden av landsgränser och av olika aktörer, som talar om var du får sälja och inte får sälja. Genom EU ökar våra möjligheter.

Susanne Petterson, personal, Ericsson Business Networks

– Att Sverige kan behålla sin neutralitet. Men jag har ännu inte tagit ställning till hur jag skall rösta.

NYFIKEN PÅ DANMARK

Marie Linder var skeptisk till EU, men ändå nyfiken. Nu, efter att ha studerat frågan ordentligt i en studiecirkel, är hon övertygad om att Sverige ska gå med.

Foto: PETER NORDAHL

Våren 1994 gjorde Ericsson Girls en studie av förhållandena i Danmark. Några olika områden granskades och resultaten sammanställdes i en rapport.

BARNBIDRAG

- 642 danska kronor i månaden för barn 0-6 år
- 483 danska kronor i månaden för barn 7-18 år
- Ensamförälder får dessutom ytterligare ett bidrag om 351 danska kronor per månad.

FÖRÄLDRAFÖRSÄKRING

- 90% av den genomsnittliga veckokostnaden, om högst 2 556 danska kronor per vecka.
- Rätt till ledighet fyra veckor före och 24 veckor efter nedkomst. Vecka 11-24 kan utnyttjas av fadern.
- Ingen laglig rätt till vård av sjukt barn, men ofta rättighet enligt kollektivavtal.

PENSIONSFRÖRSÄKRING

- Pensionsåldern är 67 år för både kvinnor och män.
- Minimipensionen inklusive ATP är 56 116 danska kronor per år.
- Tilläggs pensionen i Danmark är statlig + avtals-

reglerad och omfattar främst tjänstemän. Målet är 60-70% av slutlönen. Som komplement till pensionen för icke pensionsberättigade, eller för sådana vilkas pension eller inkomst faller under en viss minimigräns krävs ingen intjänandetid utan man ska ha varit bosatt i landet i 40 år. Pensionen justeras två gånger om året.

ARBETSLÖSHETSERSÄTTNING

- Frivillig (liksom i Sverige, i flera andra EU-länder obligatorisk). Löntagaren måste ha varit medlem i a-kassa i minst ett år, samt ha arbetat minst sex månader under de tre åren som föregick arbetslöshetstillfället. Ersättning lämnas med max 90% av lönen i två och ett halvt år. Dock ligger ersättningstaket så lågt att den genomsnittliga kompensationsgraden för en industriarbetare är lägre än 90%.

JÄMSTÄLLDHET

- 78% av de danska kvinnorna förvärvsarbetar (i Sverige 83%).
- 41% av kvinnorna arbetar deltid (i Sverige 45%).
- Lönen för kvinnor inom industrisektorn är i genomsnitt 85% av männens (i Sverige 89%).
- Ensamstående kvinnor pensioneras vid 62 år.
- Ingen laglig rätt att få kortare arbetstid för småbarnsföräldrar.
- 48% av barnen under 3 år har daghemsp plats (i Sverige 29%).
- 85% av barnen över 3 år har daghemsp plats (i Sverige 66%).
- EU-domstolen dömd ett danskt företag att betala lika lön till kvinnorna, sedan de fått sämre löneutfall än männen för likvärdigt arbete. Det resulterade i att kvinnorna erhöi retroaktiv löneförhöjning från den dag de anställdes, vilket kunde röra sig om en längre tidsperiod.

Vårt grannland är ett intressant exempel

- Där satt vi - tolv tjejer - i ett tråkigt rum, utan tavlor och knappt en gardin. Tre och en halv timme, en kväll i veckan efter jobbet. Vi fick gå ut och köpa vårt kaffe - ljummet och i halvfyllda muggar. Är det bara kvinnor som gör sån't!

Varför då utsätta sig för en sådan plåga? Jo, är man vetgirig så är man.

- Jag var helt enkelt nyfiken, säger Marie Linder, administrativ assistent på Ericsson Radio Access. Det talades så mycket om EG och jag undrade vad är det för något egentligen? Jag var tveksam - men nyfiken.

För att ta reda på vad EG egentligen var för någonting gick Marie med i studiecirkeln som startades på initiativ av Ericssons sekreterarklubb. Som studieledare anlätades Christina Haig. Hon gav cirkeldeltagarna i uppdrag att ta reda på fakta om EU, som ju blev unionens namn under cirkelns gång. Bland annat gjorde de en studie av EU-medlemmen och grannen Danmark. - Vi svenskar vet egentligen ganska lite om övriga Europa. Vi vet till exempel att danskarna är gemytliga och trevliga, men hur har de det egentligen?

"Danmark har fått det bättre i EU"

Det tog cirkeldeltagarna reda på. Med var sitt område att undersöka skickade de efter information från EG-fakta. De granskade för kvinnor intressanta ämnen som barnbidrag, föräldraförsäkring, jämställdhet, pensioner, utbildning, miljöpolitik med mera. Och kom fram till att en del var lite sämre än i Sverige och en del var lite bättre och en del var ganska likt. Och framför allt kom de fram till att grannlandet Danmark absolut inte är något avskräckande exempel på vad som kan hända när ett land blir medlem i EU. Snarare tvärtom.

- Jag tror att Danmark fått det bättre i EU. Det är ett litet land, som medlem kan det få hjälp och skydd av de större länderna vid en eventuell konflikt.

Cirkeln avslutades med en studieresa till Bryssel som var både rolig och givande. Men trots att cirkeln egentligen är slut finns det mera planer. Deltagarna har sökt ett Ericsson-stipendium och fått besked om att det beviljats. Stipendiesumman ska användas till en studieresa till Finland, som ser ut att bli vårt nästa EU-anslutna grannland. Men aktiviteterna fortsätter även här hemma.

- Närmast ska vi delta i massan "Kvinnors röst i Europa" som arrangeras av det opolitiska, kvinnliga nätverket Europea. Vi ska ha ett bord där och sprida information. På en lördag, på vår fritid - så na är vi!

Komma närmare varandra

Marie karaktäriserar sig själv som europé med tonvikt på det svenska. Hon har rest mycket i Europa och sett både framsidor och baksidor. Hon ser EU som ett försök av de europeiska länderna att komma närmare varandra och lära av varandra.

- För miljöns skull, till exempel, tror jag absolut att ett medlemskap är positivt. Då kan vi gå in över varandras gränser och hjälpa till och vi kan samarbeta för en bättre miljö. Fler kan få del av miljöförbättringar som utvecklas och uppföras.

Från att ha varit tveksam, ja närmast skeptisk, innan cirkelns början, är Marie nu övertygad om att Sverige ska gå med i EU.

- Det vore dumt att stå utanför. För fredssamarbetets skull, och för att vi smidigare ska kunna röra oss i Europa måste vi bli medlemmar. Många säger att det räcker med EES-avtalet - men hur länge får vi ha kvar det? Tids nog kommer vi inte att tillåtas att bara smaska på godbitarna utan blir tvungna att betala för hela paketet.

LENA GRANSTRÖM

Ministerrådet högsta beslutande institution

EU:s viktigaste institutioner är EU-rådet (Ministerrådet), Europakommissionen, Europaparlamentet och EG-domstolen.

EU-rådet

EU-rådet (Ministerrådet) är EU:s högsta beslutande organ.

Det består av tolv ledamöter, en från varje medlemsland. Den aktuella frågan avgör vilka ministrar som träffas; är det jordbruksfrågor som diskuteras, sammanträder ländernas jordbruksministrar.

Det är dock utrikesministrarna som samordnar rådets arbete. Ordförandeskapet skiftar mellan medlemsländerna varje halvår.

Europakommissionen

Europakommissionen är EU:s förvaltningsorgan.

Kommissionen är EU:s mest centrala organ och lägger fram förslag för EU-rådet, verkställer rådets beslut och ser till att EU-avtal hålls.

Kommissionen består av 17 ledamöter. De största länderna utser två ledamöter och de övriga var sin. Sedan Maastricht-fördraget trädde i kraft den 1 november 1993 är mandatperioden fem år, samma som för Europaparlamentet.

Den 1 januari 1995 efterträds kommissionens franske ordförande Jacques Delors av Jacques Santer, Luxemburgs premiärminister.

Om de fyra kandidatländer som nu är aktuella (Österrike, Finland, Sverige, Norge) kommer med i EU, får kommissionen 21 ledamöter.

Europaparlamentet

Europaparlamentet är en folkvald församling med 567 ledamöter. Varje medlemsland går till val vart femte år.

Europaparlamentet kan ej jämföras med en riksdag, då det inte stiftar lagar. Parlamentets uppgift är i stället att vara rådgivande och kontrollerande samt medbestämmande i budgetfrågor.

Det är dessutom Europakommissionens skyldighet att höra Parlamentet innan ett förslag till beslut presenteras för EU-rådet. Parlamentet måste ge sitt godkännande för att nya medlemmar ska accepteras i EU.

Ledamöterna representerar främst sina politiska uppfattningar och inte sina länder. Grupperingarna är därför under sessionstid indelade efter politiska block snarare än efter nationaliteter.

Om de fyra kandidatländer som nu är aktuella (Österrike, Finland, Sverige, Norge) blir medlemmar, får parlamentet sammanlagt 641 ledamöter.

EG-domstolen

EG-domstolen är högsta uttolkare av EU:s fördrag och lagstiftning.

Domstolen har ingen verkställande makt. Den har till uppgift att lösa tvister mellan medlemsländer, mellan EU och medlemsländer, mellan EU-institutioner eller mellan individer, företag och EU.

Ett mycket omtalat fall är anmalingarna mot Tyskland som ville förbjuda import av utländskt öl för att rädda sin egen marknad. EG-domstolen tvingade Tyskland att häva importförbudet.

Domstolen består av 13 domare som är utnämnda av medlemsländernas regeringar för en sexårsperiod.

Så här ska Sverige representeras i EU

Enligt vårt avtal skulle Sverige vid ett medlemskap få

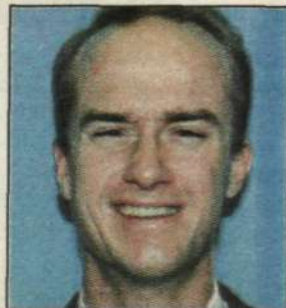
- 4 röster i EU:s ministerråd
- 1 ledamot i Kommissionen
- 22 platser i Europaparlamentet
- 1 domare i EG-domstolen

För att uppskatta styrkan av ett "nordiskt block" kan nämnas att Danmark har tre röster i ministerrådet samt att Finland skulle få tre och Norge tre. Vid en nordisk samröstning innebär det 13 röster, vilket kan jämföras med EU:s största land Tyskland, som har tio.

Rösterna erhålls i proportion till folkmängden, dock på ett sådant sätt att små nationer tilldelas extra röster. Så har till exempel Tyskland med sina drygt 80 miljoner invånare tio röster (en röst per 8 miljoner invånare), medan Sverige med sina drygt åtta miljoner invånare skulle få fyra röster (en röst per drygt 2 miljoner invånare).

Elisabeth Hichens-Bergström

Vilken fråga är viktigast i EU-omröstningen?

Ulf Börjesson, Ericsson Radar Electronics AB

- Hur blir det med valutaunionen? Kommer Sverige bli en del av den om Europa får en gemensam valuta och vad skulle detta i så fall betyda för Sverige?

Ragnhild Reslow, ekonom, Ericsson Business Networks

- Miljön är väldigt viktig för mig. Vi måste få inflytande att påverka den i positiv riktning. Det får vi bäst om Sverige är medlem i EU.

Henrik Brehmer, Ericsson Radar Electronics AB

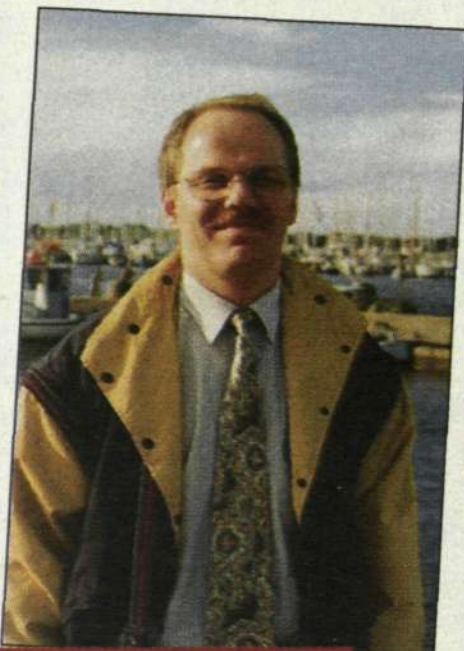
- Den viktigaste frågan är Sveriges utveckling som industrination. Om vi har en livskraftig industrinäring här så drar det med sig välfärd och möjlighet att utveckla vårt samhälle så som vi själva vill.

Sigrun Hjelmquist, chef, affärsenheten för Mikroelektronik, Kista

- Det viktigaste är att vi sätter oss in i vad det innebär för Ericsson med ett medlemskap, så att vi kan dra nytta av det för att stärka vår konkurrenskraft. Det kan påverka många av oss i det dagliga operativa arbetet.

Den röda korven, EU och Holger

ERICSSON I DANMARK

Ericsson etablerades i Danmark 1929. Från Danmark styrs också Ericssons verksamhet på Färöarna, Grönland, Island och i Litauen. 1989 köpte Ericsson 50% av aktierna i DIAX Telecommunications, och 1993 utökades ägandet till 75%.

Totalt sysselsätter Ericsson ca 600 personer i Danmark. Omsättningen uppgick under 1993 till ca 1,2 miljarder svenska kronor.

Största kunden i Danmark är Tele Danmark som köpt både publik, mobil och företagskommunikationsutrustning från Ericsson.

"Att vara med i EU gör oss inte mindre danska!"

Det hävdar Holger Prip, anställd på danska DiAx Telecommunications A/S i Struer. Svenskarna får säkert ha kvar sitt snus tror han; danskarna har ju kvar de röda korvorna. Och det danska välfärdssamhället med fri sjukvård och utbildning för alla får ingen röra. Händer det kommer det danska folket att protestera.

Struer, med 12 000 innevånare, ligger vid Limfjorden på Danmarks västra kust. Trots läget vid vattnet är det inte någon stor hamnstad. Däremot har staden en småbåtshamn fylld av fritidsbåtar. Många som bor här har egen båt och är ofta på sjön. Många turister kommer också hit för att njuta av frisk havsluft och härliga dagar på de långa stränderna. Huvudarbetsgivarna på orten är Bang & Olufsen och slakteriindustrin, men även Ericsson finns representerat genom DiAx Telecommunications A/S. Företaget ägs till 75 procent av Ericsson och 25 procent av Bang & Olufsen. DiAx sysselsätter cirka 150 personer; de flesta ingenjörer och tekniker. De arbetar med produktutveckling, produktion och försäljning av utrustning för publik telekommunikation för marknader över hela världen.

Holger Prip har arbetat på DiAx Telecommunications A/S sedan 1987. I dag är han ansvarig för marknadsföring och försäljning av switchingprodukter. Holgers fru, Kirsten, arbetar i en optikbutik i en stad två mil väster om Struer. Holger är 34 år och Kirsten är 32. I januari får de sitt första barn.

Kommunal barnomsorg

När barnet föds ska Kirsten vara hemma under den sex månader långa föräldraledigheten. Holger blir troligen hemma ett par veckor i början. Under föräldraledigheten får de ersättning med samma belopp som den ordinarie lönen. Efter föräldraledigheten får barnet plats i den kommunala barnomsorgen, antingen på ett dagis eller hos en dagmamma. Någon svårighet att få en plats är det inte. Kostnaden för de båda alternativen är ungefär densamma, cirka 2 500 svenska kronor per månad.

När barnet sedan blir äldre kommer det att gå i den statliga skolan där de allra flesta danska barn går. Att gå i privat skola är mycket ovanligt.

Holger har en civilingenjörsexamen och har dessutom läst ekonomi vid Handelshögskolan i Århus, ca åtta mil från Struer. Skolgången i Danmark är gratis till och med gymnasiet. På universitetsnivå är utbildningen fri, men litteratur och material betalar man själv. När man studerar på universitet får man omkring 5 000 kronor i ekonomiskt stöd från staten. Enligt Holger räcker det att leva på, men de flesta arbetar extra för att dryga ut ekonomin och ha råd att göra något extra.

Politik för minskad arbetslöshet

Arbetslösheten i Danmark ligger kring tolv procent i genomsnitt. I Struer är siffran något högre. Den höga arbetslösheten är ett problem i Danmark, men politikerna försöker arbeta aktivt för att sänka den, bland annat genom att skapa ett system för att öka möjligheterna till tjänstledighet.

Ledigheten kan tas ut för utbildning, utökad barnledighet eller

Holger Prip jobbar på Ericsson i Struer, en liten kuststad i Danmark. Han tycker att medlemskapet i EU blivit något helt naturligt. Det är inget som folk går omkring och tänker på hela tiden. Självt tycker han att det är bra att vara med. – Det är den enda möjligheten vi har att vara med och påverka, hävdar han. Foto: PIA REHNBERG

för att till exempel ge sig ut på en långresa. Den ordinarie föräldraledigheten är sex månader. Med det nya systemet kan man välja att, med största delen av sin lön kvar, vara extra ledig i upp till ett år. "Lönen" betalas under ledigheten av staten, under förutsättning att en arbetslös får överta arbetet under frånvaron. Det samma gäller för ledigheten för utbildning eller en resa – Maximal ledig tid med betalning är ett år.

Bor i eget hus

Holger och Kirsten bor i ett eget hus i Struer. Huset köpte Holger själv för fem år sedan. Han betalade då ungefär 570 000 svenska kronor. Sedan dess har de investerat ungefär 300 000 för att reparera huset så att det blivit så som de vill ha det. För att köpa huset lånade Holger delar av insatsen. Räntan på lånet är nio till tio procent i dag.

De allra flesta i Struer äger sin egen bostad. Antalet hyreshus är få, och det kostar ungefär lika mycket att hyra en bostad som det kostar att äga den.

På fritiden ägnar de den mesta tiden åt huset och trädgården som hör till. De har också en sommarstuga i södra Danmark. Där tillbringade de den senaste semestern. Det ger möjlighet till lata dagar, långt ifrån vardagen. Holger ägnar en del tid åt en gammal hobby, windsurfing. De har inte telefon i sommarhuset, men Holger tar med mobiltelefonen.

– Men det var bara för att vi skulle kunna nå andra, säger han. De skulle inte kunna nå oss!

Livet i Struer är ganska stillsamt. Vill man gå ut och roa sig läm-

nar man oftast staden, som har ett begränsat nöjesutbud. Det som finns är några restauranger, men vill man gå på teater eller konsert åker man hellre till Århus där det finns mer att välja på.

Holger och Kirsten har en gemensam bil. Dagligdags är det Kirsten som använder bilen för att ta sig till arbetet. Holger brukar cykla. Att köpa bil är en stor kostnad för de flesta hushåll, då skatten på bilar är 180 procent. En medelstor familjebil kostar ungefär 250 000 kronor. Bensinen kostar kring sju kronor per liter. Att åka kommunalt är dock inte något särskilt attraktivt alternativ för folk i Struer. Avstånden är långa på landsbygden och busstrafiken är gles.

Lönerna i Danmark ligger generellt högre än i Sverige. Ingångslönen för en nyutbildad civilingenjör ligger kring 240 000 kronor per år, men skatten är också relativt hög – 50 till 70 procent beroende på hur mycket man tjänar. Momsen ligger på 25 procent på alla typer av varor, inklusive mat.

EU naturligt

Holger tror att Danmarks medlemskap i EU blivit något helt naturligt. Det är inget som folk går omkring och tänker på hela tiden. Självt tycker han att det är bra att vara med.

– Det är den enda möjligheten vi har att vara med och påverka, hävdar han.

Han tror också att de mindre medlemsländernas inflytande i EU kommer att öka i framtiden. Det kommer att bli nödvändigt för de stora medlemmarna som Tyskland, England och Frankrike, att lyssna på de små medlemmarna.

Det är också viktigt att vara med i EU och arbeta för freden och

utvecklingen i hela Europa. Holger påminner om varför EU bildades. Det var efter andra världskriget och man ville ha garantier för att det inte skulle bryta ut ett krig igen. För att få sådana garantier bildade man Kol- och Stålunionen mellan Tyskland och Frankrike. Syftet var att de genom gemensam kontroll över tillverkning av kol och stål, nödvändiga för tillverkning av vapen. Unionen utökades sedan till att omfatta fler områden än kol och stål, och fler länder knöts till samarbetet.

En majoritet av det danska folket sa nej till Maastrichtavtalet i en folkomröstning under 1993; avtalet som skulle ge Europa ett långtgående samarbete med bland annat gemensamt försvar och gemensam valuta. Holger tror att beslutet grundade sig i att man inte visste tillräckligt mycket om vad avtalet skulle innebära. Det var tryggare att säga nej.

– Nu tror jag att innehållet i avtalet är glömt och ingen tror på det längre. Men folkets Nej är inte glömt – det var en markering om att vi vill ha kvar vår särart och också vara med och besluta, säger Holger.

Holger jämför Sveriges situation i förhållande till EU med DiAx relation till Ericssonkoncernen. Ibland är det svårt för en mindre organisation att komma in i och förstå en stor, men ibland innebär det också fördelar.

– Man får ta det onda med det goda. Så länge det goda överväger måste man säga ja, men man behöver inte acceptera allt. Och ibland har ju också den mindre organisationen något att ge den stora, säger Holger på det förhållandevis lilla DiAx, ett företag i det ganska stora Ericsson.

Vilken fråga är viktigast i EU-omröstningen?

Ulla Brenner, Ericsson Radio Access,

– Vad kostar EU-medlemskapet mig som privatperson? Får jag höjd skatt eller finns det pengar avsatta i statsbudgeten som jag redan är med och betalar?

Stefan Lund, Ericsson Radar Electronics AB

– Hur mycket kommer vi att kunna påverka skeendet i Europa och vad händer med Sverige som suverän nation?

Åsa Persson, arbetar med resultatanalys på Ericsson Telecoms kärnnet för produktförsörjning

– Det är svårt att få grepp om debatten. Viktiga frågor är de som berör miljön, handeln och ekonomin.

– Det är svårt att avgöra om fördelarna med att gå med i EU jämfört med att enbart ha EES-avtalet väger upp kostnaderna.

Anders Ångström, produktchef, Ericsson Business Networks

– Att vi får goda avsättningsmöjligheter för svenska produkter. Jag tror att ett medlemskap ger de bästa förutsättningarna.

PIA REHNBERG

EU GER DEM TRYGGHET

I Holland har EU sänkt levnadsomkostnaderna

I Holland lever man gott. Det är Joep och Laura Avontuur överens om. Trots att Laura just nu är mammaledig, klarar sig familjen bra ekonomiskt. De låga levnadskostnaderna och de låga räntorna är anledning till det.

- I båda fallen har EU betytt väldigt mycket för holländarnas privatekonomi, framhåller Joep.

En god ekonomi, ett spännande arbete hos Ericsson i Rijen och äventyret att nyligen ha bildat familj - allt är faktorer som gör att Joep är ganska nöjd med sitt liv just nu. Och Laura håller med. Visserligen tycker hon att maken jobbar lite väl mycket ibland, men hon har också ett intressant jobb som distriktsköterska att vända tillbaka till.

ERICSSON I HOLLAND

■ Ericsson i Holland, Ericsson Telecommunicatie B.V., etablerades 1920. Antalet anställda var i juni 1994 cirka 1 900 personer, varav 440 inom forskning och utveckling. 1993 uppgick omsättningen till ungefär 2,8 miljarder svenska kronor. Största kund är PTT Telecom Netwekbedrijf.

Rijen är en liten stad i södra Holland med ungefär 10 000 invånare. Här var förr centrum för den holländska läderindustrin, men i dag finns inte mycket kvar av den. Istället finns här två helt dominerande arbetsgivare; en Nato-flygbas och så förstas Ericsson Telecommunicatie B.V. Båda har ungefär 1 000 anställda.

I Rijen bor de flesta på typiskt holländskt vis, det vill säga i radhus av sten med en liten trädgård bakom och några kvadratmeter framför huset. Kanske är det bristen på mark som gör att man sällan ser några fristående villor. Gammal bygglagstiftning och traditioner har samverkat till att nästan alla hus är av sten. Trä är ett lika sällsynt som dyrt material i denna del av Europa.

I hjärtat av Europa

På en lugn gata några kvarter från stadens centrum bor familjen Avontuur - Joep 35 år, Laura 30 och lille Max 14 månader. I februari blir det ytterligare en person i hushållet. Laura är gravid i femte månaden.

En ung familj, ganska typisk för holländska förhållanden. Hur har de det egentligen? Vilka är egentligen levnadsvillkoren i hjärtat av Europa? Rijen ligger inte långt från Tyskland och inte långt från Belgien. Maastricht ligger bokstavligen talat om hörnet. För Joep och Laura är EU en realitet, något som griper in i deras egna liv.

- Visst finns det också i Holland en opinion mot Maastricht-avtalet och den fördjupning av det europeiska samarbetet som det innebär. Men det stora flertalet har en positiv attityd i Europafrågan, förklarar Joep. Planboksfrågor väger tungt överallt och det råder ingen som helst tvekan om att EU haft en positiv inverkan på Joeps och Luras och alla andra holländares hushållsekonomi.

- Praktiskt taget allting har blivit billigare att köpa. Från grekiska druvar till CD-spelare. En öppen marknad och fri konkurrens har betytt mycket för prisbildningen i det här landet, säger Joep.

Skolsystemet hett debattämne

Men visst finns det också frågor kring EU som irriterar många. Laura berättar att ett av de heta debattämnena i landet just nu är hur det ska bli med det holländska skolsystemet. Det har hittills hållit en som holländarna själva tycker avsevärt högre kvalitet

än normal europeisk standard. Skolan har varit indelad på flera nivåer där gradvis allt större hänsyn tas till den enskilda elevens förutsättningar.

- Nu pågår en omstötning av systemet så att det mer kommer att likna skolan i andra EU-länder, med en skola som är precis likadan för alla upp till 16 års ålder. Samtidigt förkortas universitetsutbildningen. Tidigare studerade man normalt upp till doktornivå, men i det nya systemet slutar de flesta studielinjer på en lägre nivå.

- Det är många som är ilska över de här förändringarna och en och annan skyller alltsammans på EU, berättar Laura.

- Men det är i själva verket ingen press från EU, utan istället ekonomiska hänsyn som driver på den här utvecklingen, inflikar Joep.

Som Sverige

Holland, eller Nederländerna som det officiellt heter, är ett land med 14 miljoner invånare på en yta stor som Småland. Ändå är landet i många avseenden ganska likt Sverige. Här finns ett utbyggt välfärdssystem med en social grundtrygghet, en hög levnadsstandard och goda studiemöjligheter.

- Det beror förstås på de personliga förutsättningarna, men ekonomin sätter i alla fall inte stopp för någons studieplaner. Joep berättar att en högskolestuderande i Holland, precis som i Sverige, får både ett studiebidrag och möjligheter till förmånliga studielån. Efter behovsprövning - med avseende på föräldrarnas inkomst och den studerandes boendeförhållanden - kan bidragsdelen också höjas.

- Nu har man börjat dra ner på nivåerna, men tidigare var det faktiskt så att holländska studenter levde ett mycket gott liv, åtminstone ekonomiskt sett!

Sjukförsäkringssystemet påminner också om det svenska. Två karensdagar finns enligt lag, men de har förhandlats bort i centrala fackliga avtal. Den första veckan får den sjuka 100 procent av lönen, därefter 70 procent. Långtidssjuka förflyttas efter ett år i regel till andra delar av socialförsäkringssystemet.

- En ganska vanlig lösning i sådan fall är en 50-procentig sjukskrivning, där halva lönen betalas ut från socialförsäkringen, säger Joep.

Mammaledig

Familjen Avontuurs minsting, sonen Max är nu 14 månader gammal. Det betyder att Laura just nu är hemma utan någon ekonomisk ersättning, men familjens ekonomi tillåter det.

- Här i Holland får vi ersättning med 100 procent av lönen under sex veckor före och tio veckor efter förlossningen, förklarar Laura. Under resten av perioden fram tills barnet fyller ett år, har man möjlighet att vara hemma på halvtid, med halva lönen i "föräldrapermen". Idén är att ett par ska kunna dela på omsorgen om barnet genom att båda tar ut halvtidsledigheten.

- Men i praktiken är det sällan som papporna utnyttjar det här. Visserligen är ju båda föräldrarnas arbeten skyddade av lagen, men en lång frånvaro från jobbet är ett hinder i karriären, säger Joep.

Han menar dock att Ericsson är en god arbetsgivare i sådana här situationer. Den som vill ta barnledigt får det, utan att dis-

Familjen Avontuur består av pappa Joep, som jobbar på Ericsson; mamma Laura, just nu barnledig samtidigt som hon studerar för en högre sjuksköterskeexamen och så minsting Max som är 14 månader. De tycker att de har det bra ekonomiskt, och tror att medlemskapet i EU betyder mycket för holländarnas privatekonomi.

krimineras av arbetsgivaren.

När Max blir lite äldre är det inte säkert att Joep och Laura kan hitta någon daghemsplats åt honom. Här släpar Holland långt efter Sverige. Kanske finns det platser så att det täcker halva behovet, mer är det nog inte, tror Laura.

- Men å andra sidan finns alltid möjligheten att anställa någon som tar hand om barnen i hemmet. Vår ekonomi skulle klara av en sådan sak, framhåller Joep. Laura studerar just nu för en högre sjuksköterskeexamen och har efter den stora möjligheter att få ett kvalificerat jobb inom sjukhusadministration, eller kanske som forskare.

- Vi har det bra ekonomiskt redan nu, men när Laura börjar arbeta igen, kan vi leva riktigt gott, säger Joep. Han får ut 3 000 gulden (13 500 kr) i månadslön efter skatt. Laura kommer då att få ut ungefär lika mycket.

- Inkomstskatten är som i Sverige 30 eller 50 procent, beroende på inkomstnivå och för dem som tjänar riktigt mycket är den 60 procent. Moms har man också, men i Holland är den 17,5 procent.

- Eftersom hushållets utgifter hålls nere av en gynnsam allmän prisnivå och boendet är billigt tack vare låg ränta, blir resultatet att vårt lilla hushåll går bra ekonomiskt, också nu när Laura inte arbetar. Lille Max bidrar till ekonomin med 100 gulden (450 kr) som familjen kan kvittera ut i barnbidrag.

- Vi har lån både på bilen och huset, så vi är förstas glada över att den holländska räntan inte är högre än 8 procent. Det tror Joep att han och Laura kan tacka EU för.

- Vårt lands medlemskap har en starkt stabiliserande effekt

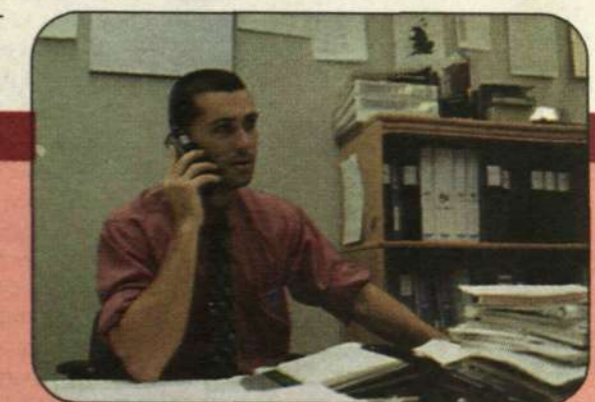
på ekonomin. En annan stor fördel är den fria rörligheten över gränserna. Vi kan utbilda oss eller söka arbete i vilket EU-land som helst, menar Laura.

- Inte upplever vi att avståndet är stort till besluten i Brüssel. Tvärtom, har avståndet i Europa minskats drastiskt i och med att den inre marknaden skapades, påpekar Joep.

LARS-GÖRAN HEDIN

FAMILJEN AVONTUURYS BUDGET

INKOMSTER	
Inkomst efter skatt, Joep:	3.000
Inkomst efter skatt, Laura:	2.300
Barnbidrag för Max	100
S:a inkomster	5.400 (3.100)
UTGIFTER	
Hushållskassan	
(mat, kläder, etc)	900
Hyra (radhus 5 r o k)	900
Bil (rel. ny Toyota Corolla)	500
Driftkostnader, huset	200
Kommunala serviceavgifter	40
S:a utgifter	2.540
ÖVERSKOTT	2.960 (560)

Familjen klarar sig familjen i dag bra på enbart Joeps lön. Om många år, när han och Laura ska pensionera sig (normalt vid 65), får de en statlig grundpension på 1.600 gulden (par) eller 1 100 (ensamstående). Till det beloppet kommer avtalspension som företaget betalat in och eventuellt privata pensionsparade. (Siffrorna inom parantes i tabellen är läget just nu när Laura är mammaledig.)

Vilken fråga är viktigast i EU-omröstningen?

Göran Bäck, Ericsson Radio Access, Gävle
- Miljöfrågorna. Det är viktigt att vi får en helhetslösning på omsorgen om vår miljö inom Europa. Sopor ska inte kunna skickas mellan europeiska länder.

Prabhas Ganguli, arbetar med marknads- och konkurrentanalys inom Ericsson Telecoms affärsenhet Local Switching Systems
- Det är viktigt att vi behåller den svenska välfärden. Nu när i princip resten av Europa går med i EU kommer Sverige inte att ha någon chans att behålla välfärden om vi inte går med.
För Ericssons del är det betydelsefullt med ett medlemskap. 60 procent av våra intäkter kommer från Europamarknaden och vi har inte en chans mot Alcatel och Siemens vars hemmabas är Europa om Sverige inte går med i EU.

Ingrid Ordell, sekreterare, produktledningen, Ericsson Telecoms kärnenhet Basic Systems
- Det är många frågor som är viktiga. Högprioriterat är att svenska företag stannar i Sverige och att utländska företag etablerar sig här. Vi måste också ha gemensamma regler för miljöpolitiken.

Stefan Jigsved, Ericsson Radar Electronics AB
- Det är nog självbestämmandet. Alltså, hur mycket EU-parlamentet har rätt att bestämma över Sverige.

Gunilla Gustavsson, Ericsson Radar Electronics AB
- Jag tänker som mamma; Vad finns det i köttet, finns det till exempel antibiotika? Får vi någon kontroll över det om vi går med i EU?

Oroad för demokratin

Det är farhågor för hur det ska gå med den svenska självbestämmanderätten som främst lett Lars Taxén till slutsatsen att Sverige borde säga Nej till EU.

Majoriteten av Sveriges tekniker är positivt inställda till EU, men det finns också tekniker som är emot. Lars Taxén, teknikledare inom systemområde HSS, Hardware Support System, vid Ellemtel är en av dem.

En tekniker som går mot strömmen

Lars Taxén är civilingenjör. Han har jobbat på Ericsson sedan 1968, större delen av tiden med olika stödsystem för maskinvarukonstruktion. Först på transmissionssidan och sedan 1990 inom utvecklingen av bredbandstillämpningen av AXE.

– Jag tycker i likhet med vad Lars Ramqvist sa i den förra EU-bilagan till Kontakten att EU-omröstningen är det viktigaste kollektiva beslut som svenskarna någonsin haft att fatta. Ett EU-medlemskap är ju oåterkalleligt. EU är stort, komplicerat och svårt att ta ställning till, så det är förståeligt om många tvekar.

– Därför är det viktigt med information, men man måste hålla i minnet att det inte finns någon objektiv information. Vem det än är som informerar, så präglas hans eller hennes utsagor av de egna värderingarna.

Självbestämmandet

För Lars är det två frågor som mer än något medfört att han är negativ till ett svenskt EU-medlemskap: Självbestämmandet och demokratin.

– Det skulle bli första gången på 470 år som andra skulle stifta lagarna i vårt land, om vi går med, säger Lars. Sverige skulle avsäga sitt formella medbestämmande, eftersom EU:s rättsordning skulle få företräde.

– Besluten i Brüssel skulle gälla som lag också i Sverige, vi skulle inte känna oss delaktiga längre. Lars menar att det finns en fara i att inte vara delaktig: Rasism, splittring, intolerans och desperation växer upp överallt där människor inte längre känner att de har något att säga till om!

– Ett EU-medlemskap innebär, som jag ser det, tveklöst att demokratin minskar. Beslutsfattandet överförs till en sluten politisk och ekonomisk elit runt EU-kommissionen. Det blir lobbyister och beredande organ som tar över, och initiativet överlämnas helt till EU-kommissionen och dess tjänstemän. När besluten blir offentliga finns det inget remissförfarande, så som vi är vana vid här i Sverige. Det är helt enkelt för sent att påverka då.

– Eftersom besluten i ministerrådet är hemliga, kan ingen egentligen utkräva något politiskt ansvar, därför urholkas demokratin ställning.

Lars tror att EU:s grundkonstruktion syftar till att bygga upp en supermakt, som ett försvar mot "hotet" från USA och Japan.

– Man kan till och med kalla EU för en ekonomisk krigsmaskin. Därför förvånar det Lars att fredstanken är ett av de starkaste argumenten hos ja-sidan i folkomröstningen. Han tror nämligen inte att EU på sikt bidrar till att upprätthålla en global fred.

– Mot det talar tankarna på en gemensam EU-krigsmakt.

Investeringarna påverkas ej

När det gäller EU-medlemskapets betydelse för investeringarna i Sverige, delar Lars inte den uppfattning som framförs från ja-sidan. Han menar, att det finns fler än en bedömning av hur det i verkligheten kommer att bli och föredrar för sin del att lita till de debattörer som inte tror att EU spelar så stor roll i sammanhanget.

– Det finns många andra faktorer än ett EU-medlemskap som avgör om investeringarna ökar eller minskar i vårt land. I den ekonomiska debatten kring EU-medlemskapet menar han att en viktig fråga helt kommit bort:

Den offentliga sektorns betydelse som upphandlare av ny teknik.

– Om vi går med i EU kan inte staten som tidigare favorisera svenska företag när den lägger sina beställningar. Inte ens kommunerna kan göra det om det är fråga om större upphandlingar, utan måste lämna öppet också för utländska företag att delta i offerter.

Lars är också bekymrad över hur arbetsmarknadssituationen i Europa kan komma att påverka det fackliga inflytandet i Sverige. Han menar, att massarbetslösheten gör det möjligt att rusta ner arbetsrätten.

– Regleringar inom arbetslivet görs i EU genom lagstiftning istället för genom kollektivavtal. Om vi blir medlemmar kommer vi troligtvis att få anpassa oss till EU, snarare än tvärtom. Rätten att fritt flytta kapital kommer, tillsammans med försvagade fackföreningar, att leda till att arbetstagarna spelas ut mot varandra.

– Socialdemokraternas tal om att inom EU driva sådana här frågor tillsammans med andra socialistiska partier i Europa är bara blå drömmar. Vad Europas socialdemokrater verkar för gemensamt är helt andra saker, till exempel legaliseringen av narkotika!

I nästan varje fråga som rör EU går det att finna argument för och emot. Inför omröstningen är det därför oerhört viktigt att alla röster får komma fram, men förutsättningarna är inte helt jämlika:

– Ja-sidan har ett oerhört överläge när det gäller ekonomiska och massmediala resurser. Därför är det bra att Ericsson, trots att företaget förespråkar ja-alternativet, också släpper fram sådana som mig i debatten, avslutar Lars Taxén.

LARS-GÖRAN HEDIN

En vinst för miljön

– Miljön har ingenting att förlora på ett svenskt medlemskap i EU. Reglerna är ungefär lika stränga som de svenska. Dessutom kan det inte vara någon nackdel att tillhöra ett större sammanhang när det gäller miljöarbete, som ofta rör globala problem. Det menar Sten Hebert, chef för Ericssons miljöenhet.

”Det är mer kundernas krav, än lagar och regler, som driver fram förbättringar för miljön.”

– Många människor är rädda för att vi ska bli tvingade att göra avkall på våra höga miljökrav om vi går med i EU. Det tror jag är en obefogad rädsla, säger Sten Hebert. Faktum är att det är få områden där vi har hårdare regler än EU-länderna. Undantagen är kemikalier och bilavgaser och där kan vi försöka påverka EU till skärpta krav om vi är medlemmar.

Kunderna ställer krav

EU har sedan 1973 kommit med fem miljöprogram. Det senaste kom 1992 och fokuserades på det globala perspektivet. Ungefär 250 regler, rättsakter och liknande inom miljöområdet har upprättats av EU. Reglerna är av två typer: harmoniseringsregler, vilket innebär krav på varor, och minimikrav, som till exempel reglerar föroreningar av luft och vatten.

– EES-avtalet innebar inga förändringar för Sveriges del vad

gäller miljön, säger Sten Hebert. Vi fick göra undantag för våra strängare regler för kemikalier och bilavgaser.

Ericsson skulle inte beröras så mycket av ett svenskt medlemskap i EU, när det gäller miljöområdet, menar Sten Hebert.

– Det är mer kundernas krav, än lagar och regler, som driver fram förbättringar för miljön. Ett företag som inte gör sitt yttersta för att göra sin produktion och sina produkter så miljövänliga som möjligt riskerar att förlora kundernas förtroende.

Sverige har försprång

Det finns dock direktiv, redan beslutade eller planerade, som kan komma att påverka Ericsson om Sverige går med i EU. Ett direktiv som är beslutat att träda i kraft våren 1995 är EMAS – Eco Management and Audit Scheme. Det kommer att gälla även Sverige genom EES-avtalet. Det är ett frivilligt direktiv som innebär att företaget kan förbinda sig att för varje produktionsenhet regelbundet genomföra miljörevision, släppa in externa kontrollanter av miljösituationen samt att rapportera offentligt om resultaten.

– Det här är något som vi på miljöavdelningen arbetar för att Ericsson ska närma sig, avslöjar Sten Hebert. Det kan komma att bli nödvändigt i framtiden för att kunna vara med och konkurrera om kunderna.

Sverige har ett försprång på det här området gentemot många europeiska länder, eftersom vi redan har miljörevisionsbegreppet etablerat (Ericsson har sex miljörevisorer) och dessutom har obligatorisk miljörapportering. Det som är nytt är den externa kontrollen.

Andra EU-direktiv, aktuella för Ericsson, som är att vänta rör förpackningar, elektronikskrot och märkning.

– Det här är områden som innehåller många praktiska problem att lösa, framför allt frågan om elektronikskrot, säger Sten Hebert. På nå-

got sätt kommer tillverkaren att göras ansvarig för att produkten tas om hand när den är förbrukad.

– Nästan alla europeiska länder håller på att utarbeta lagförslag om elektronikskrot. Ett gemensamt EU-direktiv skulle vara en stor fördel, menar Sten Hebert. Detsamma gäller miljömärkningen, en gemensam europeisk standard skulle vara positivt för Ericsson – och framför allt – för miljön. ■

LENA GRANSTRÖM

Sten Hebert, som är chef för Ericssons miljöenhet, tror inte att miljön har något att förlora på ett svenskt EU-medlemskap.

Foto: PETER NORDAHL

- EU ger jobb hos Ericsson i Sverige

Med inte stort mer än tio dagar kvar till EU-omröstningen tättnar nu spänningen. De svenska exportföretagen håller andan. För dem är frågan om "ja" eller "nej" till EU av oerhört stor betydelse. Ett "ja" till EU skulle ha en mycket, mycket positiv inverkan på Ericssons framtida utvecklingsmöjligheter. Ytterst är det en fråga om ökade intäkter, ökade investeringar i Sverige och därmed fler jobb inom exportindustrin.

Ericsson är ett av Sveriges mest internationella företag. Koncernen har hävdat sig mycket väl i den internationella konkurrensen, trots att Sverige inte är med i EU. Mot bakgrund av det kan man fråga sig vilken roll ett "ja" eller "nej" egentligen spelar. Vi ställer frågan till den som har det högsta ansvaret för hur vårt företag utvecklas de kommande åren - koncernchefen Lars Ramqvist.

- Jo, det är riktigt att Ericsson klarat sig bra hittills utan ett svenskt EU-medlemskap, instämmer Lars. Det är också klart att koncernen har en god framtid också om det skulle bli ett "nej" i omröstningen.

Ökad investeringsvilja

- Samtidigt råder det dock ingen som helst tvekan om att Ericsson i Sverige skulle få en avsevärt bättre framtida satsning om Sverige väljer Europa-vägen i folkomröstningen. Vi och de andra exportföretagen har fantastiskt mycket att vinna på ett EU-medlemskap. Låt mig ge några konkreta exempel:

- Den viktigaste frågan för Ericsson i samband med EU är frågan om framtida investeringar. Det är dessa investeringar som bestämmer var någonstans i världen de framtida jobben kommer att skapas. För en koncern som Ericsson, med verksamhet i många olika länder, finns det alltid en valmöjlighet när verksamheten behöver byggas ut.

- Eftersom vi är ett svenskt företag som tror på Sverige och vill fortsätta att ha den breda basen av vår verksamhet här, vill vi att de svenska företagen ska få samma villkor som företagen i det övriga Europa. Därför behöver vi ett svenskt medlemskap i EU, som gör att vi vågar fortsätta att lägga tyngdpunkten av våra investeringar i Sverige.

En fullvärdig röst

Inflytande i EU-beslut på teleområdet är en annan mycket viktig fråga för koncernen.

- I dag är Ericsson, som svenskt företag, utestängt från en rad viktiga organ där EU diskuterar och tar ställning till vilka förhållanden som skall råda på teleområdet i Europa. Det gäller till exempel de kommittéer som arbetar med regler för publik upphandling, standardisering och regleringar. Här är det i dag Siemens och Alcatel som kan göra sina röster tydligast hörda och snart också Nokia, när Finland kommer med. Det är inte bra för Ericsson att våra konkurrenter kan vara med och påverka viktiga beslut medan vi själva tvingas stå vid sidan om.

- Vi vill helt enkelt ha en fullvärdig röst i de beslut som formar konkurrensvillkoren och telepolitikens innehåll, förklarar Lars. Att stå utanför besluten blir alltmer riskabelt i takt med att EU alltmer engagerar sig till förmån för "sina" företag i det politiska spelet som ofta råder i samband med stora telekom-upphandlingar.

EU:s tullar på vissa varor som importerar från länder utanför

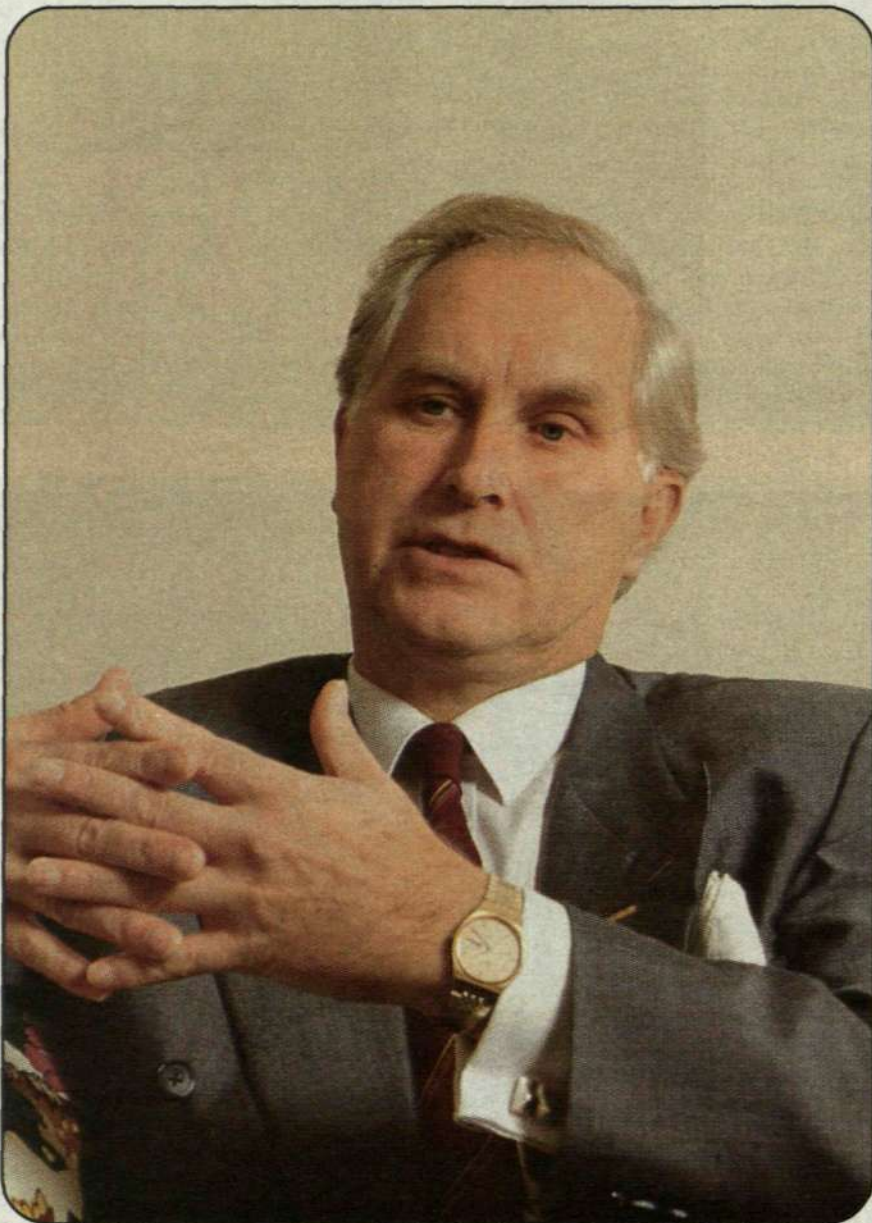

Foto: KARL-EVERT EKLUND

” Det är inte bra för Ericsson att våra konkurrenter kan vara med och påverka viktiga beslut medan vi själva tvingas stå vid sidan om. ”

gemenskapen är högre än de svenska. Insatsvaror som elektronikkomponenter från exempelvis USA eller Japan blir därför dyrare för Ericsson om Sverige går med i EU. Det finns också en handelspolitisk risk för att Ericsson i framtiden riskerar att drabbas av handelspolitiska åtgärder som till exempel USA kan komma att vidta mot EU-länderna. Dessa risker till trots, menar koncernchefen att de handelspolitiska fördelarna överväger.

- Den positiva effekten av exempelvis slojade gränskontroller och ursprungsdokumentation överstiger med god marginal de fördyrande effekterna av EU-s tulltariffer. För Ericsson kommer de förenklade transportererna från Sverige att innebära avsevärda besparingar som ytterligare förstärker möjligheterna att utveckla Ericssons produktion och verksamhet i Sverige.

Ericsson är i dag ett utpräglat kunskapsföretag. Koncernens framgångar bygger i högsta grad på kompetensen hos Ericssons medarbetare. Tillgången till unga, välutbildade ingenjörer, ekonomer, marknadsförare och så vidare är därför av vital betydelse. Ericssons stora behov av duktigt folk kan inte tryggas enbart i Sverige, utan redan idag samarbetar koncernen med universitet och högskolor över hela världen, inte minst i Europa.

- EU-medlemskapet innebär att svenskar får lättare att arbeta eller studera utomlands och att folk från andra EU-länder lättare kan söka sig till Sverige. Denna ökade rörlighet kan koncernen dra nytta av. Vi får helt enkelt en bredare bas för vår rekrytering. Ericsson har alltid försökt flytta runt människor i världen för att bredda deras kompetens och erfarenheter. När Sverige blir medlem i EU blir detta lättare - till gagn både för medarbetarna och företaget!

Bidrag till ökad kunskap

- Det finns många andra anledningar för mig som koncernchef att hoppas på ett svenskt "ja" den trettonde november. Därför gläder det mig att så många av våra anställda tagit del av de informationsmöten kring Ericsson och EU som har ordnats runtom i landet. Genom att informera om vad EU betyder för vårt företag har vi velat bidra till en ökad kunskap i den här komplicerade frågan. Det kan aldrig vara fel. Sedan är det upp till var och en av oss att efter egen övertygelse försöka fatta ett klokt beslut på basis av den kunskap vi tillägnat oss!

- Till sist, låt mig påminna om det allra viktigaste när det gäller EU. EU är ett fredsprojekt. Därför röstar jag själv "ja" - för fredens och samverkans skull!